

HLAVA TŘETÍ PŘÍKÁZÁNÍ POHLEDÁVKY

Příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu

§ 303 (Postižitelná pohledávka)

(1) Výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu lze nařídit ohledně pohledávky povinného z účtu vedeného v jakémkoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Výkon rozhodnutí nelze provést ohledně pohledávky z účtu u peněžního ústavu, kterou povinný nabyt jako dědic dědictvím, které podle nařízení zůstavitele má přejít na svěřenského nástupce jako následného dědice (dále jen „substituční jmění“). To neplatí, má-li povinný právo s pohledávkou volně nakládat nebo jde-li o výkon rozhodnutí, kterým jsou vymáhány zůstavitelovy dluhy nebo dluhy související s nutnou správou věcí nabytých jako substituční jmění.

I. Předmět výkonu rozhodnutí a bezdůvodné obohacení

1. Předmětem výkonu rozhodnutí je právo majitele účtu vůči peněžnímu ústavu na výplatu peněžních prostředků na účet. Výkon rozhodnutí může být nařízen **jen tehdy, je-li povinný majitelem účtu** označeného v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí. Okolnost, či byly peněžní prostředky vloženy na účet, není pro nařízení výkonu rozhodnutí nijak rozhodná (srov. též Nejvyšší soud: R 4/01, NS 20 Cdo 1411/2011). Peněžní prostředky povinného vloženy na účet, jehož majitelem je třetí osoba, mohou být postiženy podle § 320 (R 75/02).

2. Jestliže třetí osoba zaslala peníze omylem na účet povinného a tyto prostředky byly vyplaceny oprávněnému v rámci příkazání pohledávky z účtu povinného, není oprávněna domáhat se vydání bezdůvodného obohacení vůči oprávněnému (R 50/06).

II. Obsahové náležitosti návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí

3. Obsahové náležitosti návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí vyplývají z § 261 odst. 1. Kromě obecných náležitostí jakéhokoliv návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (označení soudu, jemuž je návrh adresován, označení oprávněného a povinného, exekučního titulu, specifikace vymáhané pohledávky, navrhovaný způsob provedení výkonu rozhodnutí), je oprávněný dále povinen nezaměnitelně označit peněžní ústav a účet, jehož se má přikázaná pohledávka týkat (je-li takových účtů více, pak i pořadí, v jakém z nich má být pohledávka odepsána). Též musí uvést způsob, jakým mu má být přikázaná pohledávka vyplacena (např. uvedením identifikačních údajů svého bankovního účtu).

4. Není-li oprávněnému přesně známo, zda má povinný u konkrétního peněžního ústavu veden účet, může před podáním návrhu žádat soud, aby učinil dotaz peněžnímu ústavu, zda u něho povinný má veden účet a jaké jsou jeho identifikační údaje, postupem podle § 260 odst. 2. Pojem peněžní ústav je legislativní zkratkou, jejíž obsah je definován v § 260 odst. 2. Je-li peněžní ústav bankou ve smyslu zákona o bankách, je povinen sdělit bankovní spojení (číslo účtu a identifikační kód banky), jakož i identifikační údaje majitele účtu na žádost přímo oprávněnému, jsou-li tyto údaje vyžadovány za účelem výkonu rozhodnutí (§ 38 odst. 6 zákona o bankách).

III. Substituční jmění

5. Vyloučení možnosti nařídít výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky z účtu, kterou povinný nabyt jako součást tzv. substitučního jmění ve smyslu odstavce 2, **je důsledkem** oprávnění vyplývajícího z § 1521 obč. zák., **podle něhož má povinný jako dědic v případě svěřenského nástupnictví zásadně pouze práva a povinnosti poživatele** (nikoliv všechna práva vlastníka), nejde-li o některou z výjimek v daném ustanovení výslovně formulovaných.

Z další judikatury:

R 3/08 (překážka věci zahájené či pravomocně rozsouzené), R 3/93 civ. (nemožnost vymáhání nesplatné pohledávky)

§ 304 (Arrestatorium a inhibitorium)

(1) V nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu soud přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku, kdy mu bude usnesení doručeno, z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal. Nařídí-li soud výkon rozhodnutí na více účtů povinného, uvede v usnesení také pořadí, v jakém z nich bude vymáhaná pohledávka odepsána. V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud dále uloží povinnému, aby soudu do 15 dnů od doručení usnesení oznámil, zda pohledávku z účtu nabyt jako substituční jmění, a pokud jde o takovou pohledávku, zda má právo s ní volně nakládat a zda jsou výkonem rozhodnutí vymáhány zůstavitelovy dluhy nebo dluhy související s nutnou správou věcí nabytých jako substituční jmění, a doložil tyto skutečnosti listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, popřípadě též veřejnými listinami notáře. Doloží-li povinný, že pohledávku z účtu nabyt jako substituční jmění, a nedoloží-li další skutečnosti uvedené ve větě třetí nebo nevyjdou-li tyto skutečnosti najevo jinak, soud výkon rozhodnutí zastaví.

(2) Soud doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a peněžnímu ústavu. Peněžnímu ústavu je doručí do vlastních rukou. Povinnému nesmí být usnesení doručeno dříve než peněžnímu ústavu.

(3) Povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, právo vybrat peněžní prostředky z účtu, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat, a to do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství; to neplatí v případě platby, jejímž účelem je splnění vymáhané povinnosti, na účet oprávněného nebo soudního exekutora vedený u peněžního ústavu.

I. Dopady na právní vztah mezi peněžním ústavem a povinným

1. **Doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného vyvolává pouze účinky vymezené v § 304 odst. 1** (vznik povinností stanovených peněžnímu ústavu) a odst. 3 (vznik povinností povinnému). Povinný je tak např. oprávněn neomezeně disponovat s peněžními prostředky na účtu v rozsahu nedotčeném vymáhanou pohledávkou (v případě plateb sledujících účel daného vykonávacího řízení toto omezení neplatí), obě

smluvní strany jsou oprávněny vypovědět smlouvu o účtu, povinný má právo na úroky z peněžních prostředků na účtu, byl-li ve smlouvě o účtu sjednán, atd.

2. Vypoví-li peněžní ústav po doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí smlouvu o účtu povinného, je oprávněn též účet zrušit, vykazuje-li debetní zůstatek, aby bylo zamezeno dalšímu zvyšování dlužné částky (NS 20 Cdo 485/2005). Výpovědi smlouvy o účtu nebrání sám o sobě ani kladný zůstatek na účtu, avšak jeho vypořádání je možno provést až poté, co bude nařízený výkon rozhodnutí proveden, či účinky jeho nařízení pomínou jinak (§ 306 odst. 2), a teprve poté je možné účet zrušit.

II. Následky porušení povinností

3. **Poruší-li peněžní ústav své povinnosti** při výkonu rozhodnutí, a v důsledku toho je porušeno tzv. úkojné právo oprávněného (právo oprávněného uspokojit vymáhanou pohledávku z peněžních prostředků na účtu povinného), **je oprávněný aktivně legitimován k uplatnění příkázané pohledávky přímo vůči peněžnímu ústavu** (viz § 311).

4. **Vyplatí-li peněžní ústav příkázanou pohledávku oprávněnému** podle § 311 **z vlastních prostředků**, když povinnému dříve vyplatil peněžní prostředky z účtu v rozsahu, v jakém k nim povinný ztratil dispoziční oprávnění, **může se následně domáhat po povinném vydání bezdůvodného obohacení**, neboť plnil za jiného, když sám hmotněprávní povinnost k plnění vůči oprávněnému neměl. Skutečnost, že povinný se bezdůvodně obohatil bez svého zavinení, neboť peněžní ústav porušil své povinnosti vyplývající z § 304 odst. 1, pak není nijak rozhodná, neboť odpovědnost za bezdůvodné obohacení je objektivního charakteru (NS 29 Cdo 2520/2010).

Z další judikatury:

NS 21 Cdo 886/2000, SoJ 90/01 (tzv. úkojné právo oprávněného)

§ 304a (Prostředky na plnění pohledávek vůči zaměstnancům)

(1) **Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 neplatí, jde-li o peněžní prostředky, které jsou povinným určeny pro výplatu mezd (platů), náhrad mezd (platů) a dalších plnění, která nahrazují odměnu za práci, jeho zaměstnancům, splatných ve výplatním termínu nejbližší následujícím po**

dni, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí; mzdy (platy), náhrady mezd (platů) a plnění, která nahrazují odměnu za práci, splatné v dalších výplatních termínech již z pohledávky z účtu nelze do zániku výkonu rozhodnutí hradit.

(2) Peněžní prostředky uvedené v odstavci 1 peněžní ústav vyplatí povinnému, jestliže mu předloží své písemné prohlášení, v němž uvede účel platby, celkovou částku a jména zaměstnanců s uvedením výše mzdy (platu), náhrady mzdy (platů) nebo jiných plnění, která nahrazují odměnu za práci, jež jim mají být vyplaceny; podpis povinného na prohlášení musí být úředně ověřen.

(3) Výplatu peněžních prostředků povinnému peněžní ústav oznámí soudu. Povinný je povinen soudu vyplacení mezd (platů), náhrad mezd (platů) nebo jiných plnění, která nahrazují odměnu za práci, svým zaměstnancům vyúčtovat, jestliže mu to soud uloží.

I. Podmínky výplaty peněžních prostředků povinnému

1. Peněžní prostředky určené k uspokojení pracovněprávních pohledávek zaměstnanců splňujících kritéria stanovená v odstavci 1 mohou být výjimečně povinnému vyplaceny, a to jen na základě písemného prohlášení povinného obsahujícího náležitosti dle odstavce 2. Tzv. jiná plnění nahrazující odměnu za vykonanou práci, na něž mohou být peněžní prostředky čerpány, jsou např. odměny z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odstupné, atd. Vždy však **musí jít o pohledávky splatné (nikoliv jen vzniklé)** ve výplatním termínu nejbližší následujícím po dni doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu.

2. Podmínkou oprávněné výplaty prostředků povinnému je též skutečnost, že **povinný nedisponuje jinými prostředky, které by na výplatu takových pohledávek** jeho zaměstnanců **postačovaly**. Tuto okolnost sice povinný nemusí tvrdit (ani prokazovat) v písemném prohlášení, nicméně v případě pochybností může být důvodem pro uložení povinnosti vyúčtování vyplacených prostředků a v případě neoprávněného vyplacení prostředků vede též k povinnosti náhrady vzniklé újmy a hrozbě trestněprávních sankcí.

3. Písemné prohlášení podle odstavce 2 povinný adresuje přímo peněžnímu ústavu, nikoliv soudu. Peněžní ústav vyplatí požadované prostředky, aniž by přezkoumával pravdivost údajů v něm obsažených či vyžadoval souhlas soudu. Výplatu peněžních prostředků peněžní ústav soudu pouze oznamuje.

II. Náhrada vzniklé újmy

4. Vyjde-li najevo, že povinný nepoužil vybrané peněžní prostředky k předpokládanému účelu (vybral je neoprávněně), a v důsledku této skutečnosti nebyla vymáhaná pohledávka oprávněného zcela uspokojena, má oprávněný vůči povinnému právo domáhat se náhrady takto způsobené újmy (NS 25 Cdo 494/2007).

§ 304b (Nepostižitelná část pohledávky z účtu)

(1) Zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu^{80c)}. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů.

(2) Peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou. O tom musí být povinný při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

(3) Výplatu peněžních prostředků povinnému podle odstavce 1 oznámí peněžní ústav soudu, který nařídil výkon rozhodnutí.

(4) Je-li výkon rozhodnutí veden podle § 262a odst. 4, nevztahují se zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 na částku ve výši poloviny peněžních prostředků, které byly na účtu v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, převyšuje-li částku podle odstavce 1. Peněžní prostředky podle předchozí věty vyplatí peněžní ústav manželovi povinného na jeho žádost. O tom musí být manžel povinného při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

^{80c)} Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

Životní minimum

1. Výše nezabavitelné částky je určena zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Podle § 2 tohoto zákona činí životní minimum jednotlivce, který není posuzován společně s jinými osobami, 3 410 Kč – **nezabavitelná část pohledávky z účtu tak činí 6 820 Kč**. Povinnému bude nezabavitelná část peněžních prostředků vyplacena pouze na jeho žádost. Má-li povinný více účtů u peněžního ústavu, může v žádosti podle odstavce 2 sám zvolit, vůči kterému z nich uplatňuje své právo na vyplacení nezabavitelné části pohledávky.

2. S ohledem na účel institutu životního minima a nepostižitelné části pohledávky z účtu (umožnění uspokojení základních potřeb povinného) **se § 304b aplikuje pouze v případě, je-li povinným fyzická osoba**, na příkázání pohledávky z účtu právnické osoby se § 304b neaplikuje.

3. Výše nezabavitelného zůstatku na účtu se zvyšuje tehdy, je-li majitelem účtu manžel povinného a vykonávací řízení je vedeno k vydobytí dluhu náležejícího do společného jmění povinného a jeho manžela (majitele postiženého účtu), popř. dluhu povinného, pro který lze nařídít výkon rozhodnutí na majetek ve společném jmění manželů; **okolnost, zda peněžní prostředky na postiženém účtu jsou součástí společného jmění, či nikoliv, je nerozhodná**. Je-li zůstatek na účtu vyšší než nezabavitelná částka určená podle odst. 1, činí nezabavitelná částka polovinu zůstatku, který byl na daném účtu ke dni doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. V opačném případě se výše nezabavitelné částky určí podle odst. 1.

Z další judikatury:

IV. ÚS 2728/11 (zákaz zpětné účinnosti § 304b)

§ 305 (Vyrozumění o nabytí právní moci)

O tom, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, soud vyrozumí oprávněného a peněžní ústav; peněžnímu ústavu vyrozumění doručí do vlastních rukou.

Povinnost soudu vyrozumět oprávněného a peněžní ústav

Nabytím právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (§ 159 ve spojení s § 167 odst. 2) vzniká soudu povinnost bezodkladně o této skutečnosti vyrozumět oprávněného a peněžní ústav. Při doručování soud postupuje **v souladu s § 45 a násl.**

§ 306 (Rozsah postižení pohledávky)

(1) Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství na pohledávku povinného z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, jakož i na

pohledávku z účtu, která vznikla tím, že na účet došly peněžní prostředky dodatečně, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno vyrozumění podle § 305; povinnost peněžního ústavu provést opravné zúčtování podle zvláštního zákona⁸¹⁾ a ustanovení § 304a tím nejsou dotčeny.

(2) Provedením (§ 307, 308, § 309a odst. 1 a 3) výkon rozhodnutí zaniká.

⁸¹⁾ § 20b zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 165/1998 Sb.

I. Rozsah postižení pohledávky z účtu

1. Vymáhaná pohledávka a její příslušenství jsou uspokojeny z **prostředků**, které se nachází na účtu **povinného k okamžiku doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu**, a to i tehdy, jde-li pouze o částečné uspokojení dané pohledávky. Nepostačují-li uvedené prostředky k úplnému uspokojení vymáhané pohledávky, uspokojuje se tato **dále z prostředků**, které jsou na účet povinného **připsány v průběhu** uvedeného **šestiměsíčního** rozhodného **období** (nejde-li o prostředky určené k výplatě mezd zaměstnanců povinného dle § 304a). K uspokojení vymáhané pohledávky nemohou být určeny též prostředky, na něž se vztahuje povinnost peněžního ústavu provést opravné zúčtování chybně provedených platebních transakcí podle § 20c odst. 1 zákona o bankách.

II. Provedení výkonu rozhodnutí

2. Provedením výkonu rozhodnutí se rozumí nejen uspokojení vymáhané pohledávky **odepsáním peněžních prostředků z účtu povinného a jejich vyplacení oprávněnému** (§ 307, 309a odst. 1 a 3), ale **též nabytí právní moci usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí** (§ 308). Tímto okamžikem účinky spojené s nařízením výkonu rozhodnutí (povinnosti peněžního ústavu i povinného dle § 304) zanikají. Rozhodnutí o ukončení výkonu rozhodnutí soud vydá jen v případě zastavení výkonu rozhodnutí; v případě zániku výkonu rozhodnutí uspokojením vymáhané pohledávky soud žádné rozhodnutí nevydává (NS 20 Cdo 2311/2008). Výkon rozhodnutí je v tomto případě proveden vyplacením peněžních prostředků oprávněnému.

III. Překážka věci rozsouzené

3. **Není-li** vymáhaná pohledávka včetně jejího příslušenství **zcela uspokojena** ani v průběhu daného šestiměsíčního rozhodného období, může oprávněný k jejímu vymození podat **nový návrh na nařízení výkonu rozhodnutí**, a to rovněž **příkázáním pohledávky z totožného účtu povinného**. Opětovnému nařízení daného způsobu výkonu rozhodnutí nebrání překážka věci rozsouzené (§ 159a odst. 4), neboť účelu předchozího řízení (úplného uspokojení vymáhané pohledávky) nebylo dosaženo (NS 20 Cdo 2644/2005, NS 20 Cdo 720/2006).

§ 307 (Uspokojení pohledávky oprávněného)

(1) Výkon rozhodnutí se provede odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a jejím vyplacením oprávněnému. Byl-li výkon rozhodnutí nařízen na více účtů povinného, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí z jednotlivých účtů podle pořadí uvedeného v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

(2) Peněžní ústav provede výkon rozhodnutí ve dni, který následuje po doručení vyzoomění podle § 305; není-li však pohledávka povinného z účtu ještě splatná, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ve dni, který následuje po její splatnosti. Výkon rozhodnutí se provede i tehdy, postačuje-li pohledávka povinného z účtu jen k částečnému uspokojení oprávněného.

(3) Nebyla-li podle odstavce 2 vymáhaná pohledávka a její příslušenství zcela uhrazena, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí také ve dni následujícím po dni, v němž na účet dojdou peněžní prostředky v takové výši, která je potřebná k plnému uspokojení oprávněného. Nedojde-li k tomu do šesti měsíců ode dne doručení vyzoomění podle § 305, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí ohledně dodatečně došlých peněžních prostředků rovněž ve dni, který následuje po uplynutí uvedené doby, popřípadě oprávněnému sdělí, že na účtu povinného nebyly peněžní prostředky. Pohledávku z účtu peněžní ústav odepíše a oprávněnému ji vyplatí i tehdy, nepostačuje-li k jeho plnému uspokojení.

(4) Odepsanou pohledávku z účtu povinného je peněžní ústav povinen oprávněnému vyplatit, i když má vůči němu peněžitou pohledávku, kterou by jinak mohl započíst.

(5) Provedením výkonu rozhodnutí se peněžní ústav zproští v rozsahu plnění vyplaceného oprávněnému své povinnosti vůči povinnému.

I. Povinnosti peněžního ústavu

1. **Není-li vymáhaná pohledávka zcela uspokojena výplatou** provedenou dne následujícího poté, co peněžní ústav obdrží vyrozumění o nabytí právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, **provede peněžní ústav další výplatu** peněžních prostředků den následující po dni, kdy jsou na účet povinného připsány peněžní prostředky v takové výši, aby jimi byla zcela uspokojena dosud neuhrazená část vymáhané pohledávky. Nedosáhnou-li peněžní prostředky na účtu povinného této výše, vyplatí peněžní ústav oprávněnému prostředky povinného až po uplynutí rozhodného šestiměsíčního období, i když tyto uspokojí vymáhanou pohledávku pouze částečně. Nejsou-li v průběhu šestiměsíčního rozhodného období na účet povinného připsány žádné další prostředky, sdělí peněžní ústav tuto skutečnost po uplynutí daného období oprávněnému. Jde-li o vymození dosud nesplatné pohledávky, provede peněžní ústav výkon rozhodnutí poprvé **nejdříve dne následujícího po její splatnosti**.

2. Odepsání peněžních prostředků z účtu povinného a jejich připsání oprávněnému peněžní ústav neprovede, brání-li tomu jeho specifické povinnosti vyplývající z dalších právních předpisů, např. je-li předmětná pohledávka z účtu povinného předmětem zajištění dle § 47 trestního řádu (R 34/07).

II. Způsob plnění oprávněnému

3. Peněžní ústav plní oprávněnému způsobem uvedeným v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (např. na bankovní účet povinného, výplatou v hotovosti); připsáním předmětné částky na určené platební místo je výkon rozhodnutí proveden. Na základě dohody oprávněného s exekutorem může být místem plnění též bankovní účet exekutora, neboť uzavření takové dohody neodporuje účelu vykonávacího řízení (NS 20 Cdo 4267/2007). Výplatě prostředků oprávněnému na účet u peněžního ústavu nebrání sama o sobě ani skutečnost, že pohledávka oprávněného k tomuto účtu je sama předmětem výkonu rozhodnutí. V takové situaci je však nutné zabývat se tím, zda tímto způsobem nedochází k obejití zákazu započtení pohledávek oprávněného a povinného (NS 20 Cdo 2298/2006).

III. Bezdůvodné obohacení

4. Při provedení výkonu rozhodnutí peněžní ústav vždy plní ze svých peněžních prostředků na úhradu dluhu povinného. O bezdůvodné obohacení však

nejde, neboť v rozsahu částky vyplacené oprávněnému (maximálně do výše pohledávky uvedené v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí) zaniká pohledávka povinného (z účtu) za peněžním ústavem; peněžní ústav zároveň plní (a oprávněný přijímá plnění) s tím, že jde o plnění na dluh třetí osoby (povinného). **Plní-li však peněžní ústav oprávněnému nad rámec pohledávky povinného z účtu**, jde o plnění bez právního důvodu, a oprávněnému tak **vzniká bezdůvodné obohacení** (NS 28 Cdo 4513/2008).

5. Vyplatí-li peněžní ústav v rozporu s § 304 odst. 1 po doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí povinnému peněžní prostředky z účtu v rozsahu nepřevyšujícím příkázanou pohledávku a následně oprávněnému vyplatí celou výši vymáhané pohledávky (z vlastních prostředků), je oprávněn domáhat se po povinném vydání bezdůvodného obohacení, neboť plnil za jiného, když sám hmotněprávní povinnost k plnění neměl. Skutečnost, že povinný se bezdůvodně obohatil bez svého zavinění, neboť peněžní ústav porušil své povinnosti vyplývající z § 304 odst. 1, pak není nijak rozhodná, neboť odpovědnost za bezdůvodné obohacení je objektivního charakteru (NS 29 Cdo 2520/2010).

Z další judikatury:

NS 29 Cdo 48/2009 (bezdůvodné obohacení při plnění do konkursní podstaty)

§ 308 (Odklad a účinky zastavení výkonu rozhodnutí)

(1) **Povolí-li soud odklad výkonu rozhodnutí (§ 266) a bylo-li peněžnímu ústavu doručeno usnesení o povolení odkladu před provedením výkonu, neprovede peněžní ústav výkon rozhodnutí, dokud mu nebude soudem doručeno vyrozumění, že odklad byl zrušen.**

(2) **Zastaví-li soud výkon rozhodnutí, zanikají dnem právní moci usnesení o zastavení výkonu povinnosti peněžního ústavu podle § 304 odst. 1 a účinky výkonu rozhodnutí uvedené v § 304 odst. 3, § 306 a 307; byl-li výkon rozhodnutí zastaven částečně, platí to obdobně o dotčené části pohledávky z účtu. O tom, že usnesení o zastavení (částečném zastavení) výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, soud peněžní ústav vyrozumí.**

I. Odklad výkonu rozhodnutí

1. Od okamžiku doručení usnesení o odkladu výkonu rozhodnutí peněžní ústav není oprávněn výkon rozhodnutí provést (tj. vyplatit peněžní prostředky

oprávněnému – § 307). I po dobu odkladu výkonu rozhodnutí trvají účinky spojené s nařízením výkonu rozhodnutí (§ 304) – peněžní ústav tedy není oprávněn vyplatit prostředky na účet povinnému ani je použít k uspokojení (např. započtení) vlastních pohledávek za povinným. **Výkon rozhodnutí lze provést teprve poté, co je peněžnímu ústavu doručeno vyrozumění o tom, že odklad byl zrušen.** K uspokojení pohledávky oprávněného lze použít též prostředky, které byly připsány na účet povinného v době, kdy trval odklad výkonu rozhodnutí.

II. Účinky zastavení výkonu rozhodnutí

2. Nabytím právní moci usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí zanikají účinky spojené s jeho nařízením, a to v rozsahu, v jakém je daný výkon rozhodnutí zastaven (zcela, či pouze zčásti). O nabytí právní moci usnesení o zastavení výkonu rozhodnutí soud peněžní ústav vyrozumí; od tohoto okamžiku mohou být povinnému vyplaceny prostředky z postiženého účtu, byl-li výkon rozhodnutí zastaven zcela. V opačném případě pokračuje výkon rozhodnutí v rozsahu, jaký zastavením dotčen nebyl.

§ 309 (Souběh více pohledávek)

(1) Byl-li výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z téhož účtu nařízen k vydobytí více pohledávek, uspokojují se jednotlivé pohledávky podle svého pořadí.

(2) Pořadí pohledávek, pro něž byl nařízen výkon rozhodnutí, se řídí dnem, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí; byla-li mu téhož dne doručena usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí. Nestací-li pohledávka z účtu povinného k uspokojení všech vymáhaných pohledávek se stejným pořadím, uhradí se poměrně; ustanovení § 316 odst. 2 a 3 tu platí obdobně.

(3) Byl-li výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z téhož účtu manžela povinného nařízen k vydobytí více pohledávek povinného, neuplatní se zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 do výše uvedené v § 304b odst. 4 k okamžiku doručení prvního usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí peněžnímu ústavu.

I. Věcná působnost ustanovení

1. Ustanovení § 309 dopadá na **souběh pohledávek vymáhaných ve více řízeních** vedených **podle části šesté občanského soudního řádu**, jejichž předmětem je postižení téže pohledávky povinného z téhož účtu. Na souběh s exekčním řízením vedeným podle zákona č. 120/2001 Sb., či souběh se správně právní či daňovou exekucí dopadají ustanovení zákona č. 119/2001 Sb. (NS 20 Cdo 3121/2011).

II. Pořadí pohledávek

2. Pro pořadí pohledávek, které mají být souběžně uspokojeny příkázáním téže pohledávky povinného z účtu, je **rozhodný pouze okamžik, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí** (nikoliv okamžik vzniku pohledávky či zahájení vykonávacího řízení). Pohledávky s tímž pořadím se uspokojují poměrně, není-li výše postižené pohledávky dostatečná k uspokojení všech přihlášených pohledávek v plném rozsahu. Pohledávky pozdějšího pořadí se uspokojují jen tehdy, jsou-li zcela uspokojeny pohledávky s pořadím dřívějším. Nutnou podmínkou pro zařazení pohledávky k uspokojení je též existence usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí v době realizace výkonu rozhodnutí (NS 20 Cdo 2331/2004).

III. Rozvrh pohledávky soudem

3. Rozvrh příkázané pohledávky provádí zásadně peněžní ústav na svoji odpovědnost. Je-li některému z věřitelů způsobena újma nesprávným rozvrhem částky mezi jednotlivé věřitele, může se domáhat její náhrady vůči peněžnímu ústavu postupem podle § 311. Peněžní ústav je též oprávněn celou vymoženou částku plnit na účet soudu, který následně rozvrh předmětné částky mezi věřitele provede (§ 316 odst. 2), je-li např. její rozvržení mezi věřitele komplikované, čímž vyloučí svou případnou odpovědnost za nesprávně provedený rozvrh.

§ 309a (Souběh s právem ze zajištění)

(1) Byla-li pohledávka z účtu povinného zastavena podle zvláštního právního předpisu nebo převedena k zajištění dluhu povinného ve prospěch jeho věřitele a mají-li tato práva dřívější pořadí než pohledávka,

pro niž byl nařízen výkon rozhodnutí, lze výkon rozhodnutí příkázáním těmito právy dotčené pohledávky z účtu, popřípadě její části, provést jen tehdy, jestliže práva zanikla, aniž by byly peněžní prostředky z účtu na jejich základě zcela vybrány. V takovém případě peněžní ústav výkon rozhodnutí provede podle § 307 odst. 2 a 3, popřípadě v den, který následuje po té, co se o tomto zániku dozvěděl.

(2) Mají-li práva uvedená v odstavci 1 pozdější pořadí než pohledávka, pro niž byl nařízen výkon rozhodnutí, při provedení výkonu rozhodnutí se k nim nepřihlíží.

(3) Mají-li práva uvedená v odstavci 1 stejné pořadí jako pohledávka, pro niž byl nařízen výkon rozhodnutí, a nestačí-li těmito právy nedotčená část pohledávky z účtu, na niž se vztahuje nařízení výkonu rozhodnutí (§ 306 odst. 1), k plnému uspokojení vymáhané pohledávky, uhradí se vymáhaná pohledávka, popřípadě její neuhrazená část, poměrně; ustanovení § 316 odst. 2 a 3 tu platí obdobně. Výkon rozhodnutí peněžní ústav provede obdobně podle § 307 odst. 3.

(4) Pro pořadí práv uvedených v odstavci 1 je rozhodující den jejich vzniku.

I. Pohledávka z účtu jako předmět zajištění

1. Pohledávka z účtu postižená výkonem rozhodnutí může být zároveň předmětem zástavního práva (§ 1335 obč. zák. nebo § 170 daňového řádu), či zajišťovacího převodu práva (§ 2040 obč. zák.). **Vzniklo-li zajišťovací právo dříve, než bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, bude uspokojeno v lepším pořadí než vykonávaná pohledávka** (jeho realizace má přednost před výkonem rozhodnutí). Zástavní právo k pohledávce zásadně vzniká účinností zástavní smlouvy (§ 1335 odst. 2 obč. zák.), stejně tak zajišťovací převod pohledávky vzniká účinností smlouvy, již je zřízen. Zástavní právo zřízené rozhodnutím správce daně vzniká doručením rozhodnutí o zřízení zástavního práva vlastníku zastavené pohledávky (§ 170 odst. 4 daňového řádu).

2. Zánik zajištění k pohledávce z účtu se řídí příslušnými ustanoveními zvláštních předpisů (§ 1376 a násl. obč. zák., § 170 odst. 5 daňového řádu). Zánik zajištění k pohledávce z účtu je vůči peněžnímu ústavu účinný od okamžiku, kdy se o něm tento peněžní ústav dozvěděl. Teprve poté, mělo-li zajištění k pohledávce lepší pořadí, může peněžní ústav přistoupit k provedení výkonu rozhodnutí týkajícího se této části pohledávky.

II. Pořadí pohledávek a jejich uspokojení

3. Pro pořadí zajišťovacích práv k pohledávce z účtu je rozhodný pouze okamžik jejich vzniku. Vzniklo-li zajišťovací právo k pohledávce dříve, než bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, nemůže být výkon rozhodnutí ohledně této pohledávky, popř. její části (v rozsahu dotčeném jak zajištěním, tak výkonem rozhodnutí), proveden dříve, než zajišťovací právo zanikne, a to jakýmkoliv způsobem, s nímž není spojeno odepsání dotčených prostředků z účtu. Pro přednostní uspokojení práv ze zajištění se nevyžaduje jejich přiznání žádným vykonatelným titulem (NS 21 Cdo 886/2000, SoJ 90/01). Má-li zajišťovací právo stejné pořadí jako vykonávaná pohledávka, uspokojí se poměrně. K zajišťovacím právům s pozdějším pořadím než má vykonávaná pohledávka se při výkonu rozhodnutí nepřihlíží.

4. Je-li pohledávka z účtu současně předmětem zajišťovacího práva, neplatí pro provedení výkonu rozhodnutí šestiměsíční rozhodné období podle § 307 odst. 3, ale provedení výkonu rozhodnutí se odkládá do doby, než dojde k zániku zajištění. Uvedené ustanovení tak představuje výjimku, kdy lze provést výkon rozhodnutí i po uplynutí daného šestiměsíčního rozhodného období (postupuje se obdobně dle § 307 odst. 3).

§ 310 (Účelová omezení pohledávky z účtu)

Předpisy vylučující nebo omezující použití pohledávek z účtu u peněžního ústavu k jinému než stanovenému účelu nejsou dotčeny ustanoveními o příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu.

I. Účel omezující použití pohledávky z účtu

1. Ustanovení § 310 doplňuje výčet pohledávek zcela vyloučených z výkonu rozhodnutí či použitelných pro výkon rozhodnutí pouze omezeně, uvedený v § 317 až 319, odkazem na zvláštní předpisy, které vylučují či omezují použití dané pohledávky s ohledem na její specifický účel. Výkonem rozhodnutí tak zásadně nemohou být postiženy např. **dotace ze státního rozpočtu**, ledaže by vymáhaná pohledávka, k jejímuž uspokojení mají dotčené prostředky sloužit, odpovídala svou povahou účelovému určení dané dotace (R 13/98). Z výkonu rozhodnutí je zásadně vyloučena rovněž **pohledávka z účtu, která je předmětem zajištění dle § 47 trestního řádu** (R 34/07).

II. Vědomost specifického účelu pohledávky

2. Okolnost, zda nejsou peněžní prostředky na účtu povinného účelově vázány či jinak omezeny k použití při výkonu rozhodnutí, není peněžní ústav povinen zkoumat sám z vlastní iniciativy. Není-li peněžnímu ústavu taková okolnost známa (např. vyrozuměním o zajištění majetku podle § 47 trestního řádu), zabývá se jimi případně až k námitce vznesené např. v návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí (§ 268).

Z další judikatury:

NS 20 Cdo 3454/2008 (účelové určení dotací ze státního rozpočtu)

§ 311 (Poddlužnická žaloba)

Nepostupuje-li peněžní ústav tak, jak mu to ukládají ustanovení § 304 odst. 1 a § 307 až 309a, může se oprávněný domáhat, a to i tehdy, když už na účtu povinného není dostatek prostředků, aby mu peněžní ústav zaplatil částku, na kterou by měl právo, kdyby peněžní ústav postupoval správně.

I. Porušení povinnosti peněžním ústavem

1. Neprovede-li peněžní ústav výkon rozhodnutí v souladu se zákonem, a v důsledku porušení některé jeho povinnosti není oprávněnému uhrazena jeho pohledávka (popř. její část), která by při správném postupu peněžního ústavu při výkonu rozhodnutí byla bývala uspokojena, může se oprávněný uhrazení této pohledávky domáhat tzv. **poddlužnickou žalobou** podle § 311 přímo proti peněžnímu ústavu. Jsou-li splněny předpoklady vzniku nároku oprávněného podle § 311 (viz též R 34/07), je peněžní ústav povinen oprávněnému plnit bez ohledu na to, zda se nyní na účtu povinného nachází dostatek prostředků k uspokojení daného nároku oprávněného. Nenacházel-li se dostatek prostředků na účtu povinného ani v době porušení povinnosti peněžního ústavu, nárok oprávněného podle § 311 nevzniká, neboť jeho pohledávka by nebyla uhrazena ani tehdy, jestliže by peněžní ústav své povinnosti neporušil.

2. K porušení povinnosti peněžního ústavu musí dojít v rámci výkonu rozhodnutí, jehož účastníkem je oprávněný, jemuž vznikla požadovaná újma. Porušil-li peněžní ústav povinnosti vůči jiným věřitelům, nikoliv vůči

oprávněnému, není tato skutečnost pro posouzení nároku oprávněného rozhodná (NS 20 Cdo 2331/2004, SoJ 83/05).

II. Obsahové náležitosti podlužnické žaloby

3. V podlužnické žalobě je oprávněný kromě běžných náležitostí každé žaloby (§ 79 odst. 1) dále povinen vylíčit rozhodné skutečnosti (a označit též důkazy k jejich prokázání) týkající se specifikace vykonávacího řízení, v rámci něhož se peněžní ústav porušení povinnosti dopustil, konkretizace povinnosti, již peněžní ústav porušil, vymezení výše újmy, která oprávněnému nesprávným postupem peněžního ústavu vznikla včetně příčinné souvislosti mezi vzniklou újmou a nesprávným postupem peněžního ústavu. Současně je nutné též specifikovat, že při správném postupu peněžního ústavu by pohledávka oprávněného byla uspokojena zcela (ve vyšší míře).

III. Bezdůvodné obohacení

4. Jestliže **peněžní ústav zaplatí oprávněnému ze svých prostředků** to, co by při jeho správném postupu bylo uhrazeno z postižené pohledávky z účtu povinného, může se **po povinném domáhat** dané částky z titulu **vydání bezdůvodného obohacení**, neboť za povinného plnil to, co měl po právu plnit sám (NS 29 Cdo 2520/2010, 2 Cdon 837/96, SoJ 98/99).

Z další judikatury:

R 34/07 (předpoklady úspěšnosti podlužnické žaloby), NS 20 Cdo 2933/2011 (vztah k probíhajícímu insolvenčnímu řízení), KS České Budějovice 13 Cm 1589/93 (věcná příslušnost soudu)

§ 311a (Podíl povinného na pohledávce z účtu)

Je-li účet u peněžního ústavu zřízen pro více osob, použijí se § 303 až 311 na podíl na peněžních prostředcích na účtu patřící povinnému obdobně.

I. Více majitelů účtu

1. Je-li účet u peněžního ústavu veden pro více majitelů zároveň, zásadně platí, že jejich **podíly na peněžních prostředcích na účtu jsou stejné, není-li**

prokázán opak (§ 2663 obč. zák.). Pokud je povinný pouze jedním z majitelů postiženého účtu, může být výkon rozhodnutí proveden jen ohledně jeho podílu na tomto účtu, bez ohledu na to, komu náleží prostředky na tomto účtu složené (srov. též Nejvyšší soud: R 4/01, NS 20 Cdo 1411/2011).

II. Zjištění výše podílu povinného

2. Při provádění výkonu rozhodnutí vychází soud (stejně jako peněžní ústav) z vyvratitelné právní domněnky uvedené v § 2663 obč. zák., podle níž jsou podíly jednotlivých majitelů účtu stejné. Sám z úřední povinnosti proto soud skutečnou výši podílu povinného nezjišťuje, ale zabývá se jí jen v případě jejího zpochybnění v námitce účastníků řízení.

Příkázání jiných peněžitých pohledávek

§ 312 (Jiné peněžité pohledávky)

(1) Výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky povinného než pohledávky z účtu u peněžního ústavu nebo nároku uvedeného v § 299 lze nařídit i v případě, že pohledávka povinného se stane splatnou teprve v budoucnu, jakož i v případě, že povinnému budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu v budoucnu postupně vznikat.

(2) Soud postupuje podle odstavce 1 i v případě, že plnění vyplývající ze závazku, jehož je povinný účastníkem, je podmíněno nebo vázáno na dosažení věku nebo jiný běh času. Je-li to účelné, soud po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nahradí svým rozhodnutím prohlášení vůle povinného k výpovědi tohoto závazku nebo k žádosti o plnění. Souhlas třetí osoby, je-li jím právní jednání podmíněno, je nahrazen usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí. Jednání potřebná k uplatnění práva, která přísluší podle zvláštních právních předpisů povinnému, provádí místo povinného oprávněný.

(3) Výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného do výše pohledávky oprávněného a jejího příslušenství, pro něž byl nařízen.